ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан біологічного факультету
_____ Л. О. Омельянчик
«01» вересня 2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ҐРУНТОЗНАВСТВО

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма Мисливське господарство та рослинні ресурси
спеціальності Н4 Лісове господарство
галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

ВИКЛАДАЧ: Полякова І.О., д.с.-г.н., проф., завідувач кафедри генетики та рослинних ресурсів

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри генетики та рослинних ресурсів

Протокол № 1 від "27" 08 2026 р.
Завідувач кафедри генетики та рослинних ресурсів
_____ І. О. Полякова

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____ Г. Ф. Дударєва

2026 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Викладач: *д.с.-г.н., проф. Полякова Ірина Олексіївна*
Кафедра: *кафедра генетики та рослинних ресурсів*
E-mail: ira.linum@gmail.com
Телефон: +38098 6784063 (*Viber*)
Інші засоби зв'язку:
1. **Тел.** 061 228 75 87
2. **Telegram** +38098 6784063
3. особисті повідомлення в системі Moodle

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Ґрунтознавство» є надання систематизованих знань з ґрунтознавства та створення уявлення про важливу роль ґрунту в біосфері, його еволюційний розвиток, знайомство з основами класифікації та географічного розповсюдження ґрунтів, зміною їх характеристик при використанні в лісовому господарстві.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Ґрунтознавство» є: 1) формування у здобувачів освіти знань про загальну схему процесу та факторів ґрунтоутворення; 2) засвоєння теоретичних знань про склад ґрунтів, їх хімічні і фізичні властивості; 3) закріплення знань щодо закономірностей географічного розповсюдження різних типів ґрунтів; 4) набуття практичних умінь визначення ознак, властивостей, екологічного стану ґрунтів та можливостей їх покращення; 5) вироблення навичок органічного землекористування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають:

знати: фактори ґрунтоутворення, властивості ґрунтів, класифікацію ґрунтів та їх географічне розповсюдження, завдання охорони ґрунтів;

вміти визначати фізичні, хімічні та водно-фізичні властивості ґрунту, характеризувати генетичні горизонти ґрунтів за хімічними, фізичними показниками, характеризувати ґрунтові зміни на основі фізичних, фізико-хімічних, водно-фізичних показників, описувати типові профілі і діагностувати їх, аналізувати та виявляти негативні тенденції у використанні земельних угідь.

Місце дисципліни в освітній програмі (міждисциплінарні зв'язки):
Пререквізити:
- Хімія з основами біохімії
- Фізика з основами біофізики
- Ботаніка
- Зоологія

Постреквізити:

- Фізіологія рослин
- Механізація лісогосподарських робіт
- Агрофітомеліорація
- Лісівництво
- Лісові культури

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	2-й	2-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	120
Лекційні заняття	16 год.	6 год
Лабораторні заняття	30 год.	6 год
Самостійна робота	74 год.	108 год.
Консультації	Консультації відбуваються у кількох форматах: очні консультації (offline/Face-to Face): ІІІ корпус ЗНУ ауд. 302а; online за допомогою платформ Zoom, Google Meet, Microsoft Teams за необхідністю та попередніми домовленостями через електронну пошту викладача, дистанційно у *Telegram, Viber* – на запити відповіді у робочий час з 8-00 до 17-00 з понеділка по суботу	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1161	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.	Лекції, лабораторних роботи та досліди, пошукові роботи здобувачів, проблемне навчання	Поточні та підсумкове тестування в системі Moodle, оформлення протоколів лабораторних занять, виконання самостійних пошукових завдань, усне опитування, виконання індивідуального завдання
Здатність застосовувати знання і		

уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.		
Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.		
Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.		
Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.		
Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.		
Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.		
Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.		
Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при вивченні рослинних ресурсів, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки.		
Знання наукових досягнень, сучасних тенденції розвитку, особливостей організації, ведення та перспективи розвитку лісової, мисливської і ботанічної галузі; принципів, методів, правових та соціальних засад сталого природокористування.		
Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень стану природних та штучних екосистем і робити аргументовані висновки.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія розвитку ґрунтознавства. Загальна схема та фактори ґрунтоутворення

Предмет та завдання ґрунтознавства. Головні теоретичні розділи ґрунтознавства; місце та взаємозв'язок з іншими науками; система методів досліджень ґрунтознавства. Поняття про ґрунти в давнішньому світі - погляди Аристотеля, Теофраста; розвиток уяви про ґрунти в середні віка: агрокультурхімічний напрямок Теєра та Лібіха, та агрогеологічний – Фалау, Берендта: значення цих напрямків для розвитку ґрунтознавства в країнах Західної Європи та Америки. Докучаєвський період розвитку ґрунтознавства - значення праць М.В. Ломоносова; роль "Вільного економічного суспільства"; В.В. Докучаєв - засновник наукового ґрунтознавства. Історія розвитку ґрунтознавства в Україні. Основні досягнення ґрунтознавства на сучасному етапі.

Особливості ґрунтів як природного створення. Загальна схема ґрунтоутворювального процесу – значення вивітрювання материнських порід, поселення на земній поверхні перших живих організмів, створення первинного покриву; подальша еволюція рослинного та тваринного світу, створення гумусу та фізико-хімічні процеси в ґрунті; створення ґрунтового профілю. Стадії ґрунтоутворення - початок ґрунтоутворення, стадія розвитку ґрунту, стадія зрілого ґрунту. Енергетика, створення та еволюція ґрунтів - значення променистої енергії сонця. Еволюція (генезис) розвитку ґрунтів у зв'язку з еволюцією рослинності; крижаний період в історії Землі. Сучасний етап ґрунтоутворення. Фактори ґрунтоутворення. Окультурення ґрунтів.

Змістовий модуль 2. Мінеральна частина твердої фази ґрунту. Фізичні та хімічні властивості ґрунтів

Ґрунтоутворюючі породи – масивно кристалічні та осадочні гірські породи, вивітрювання материнських порід: фізичне, хімічне, біологічне. Клімат - температура, опади, вітер, багаторічна мерзлота. Рельєф - типи рельєфу та мікрорельєфу і їх значення при утворенні ґрунтів. Живі організми - зелені рослини: дерев'яниста, лучна та степова трав'яна рослинність, рослини пустель, лишайникова та мохова рослинність; поняття про рослині формації і їх участь в ґрунтоутворюючому процесі. Ґрунтоутворення під трав'янистою рослинністю. Ґрунтоутворення під лісом. Тваринний світ і ґрунт. Мікроорганізми ґрунтів. Ґрунтоутворення в умовах сільськогосподарської культури. Пестициди і ґрунтові бактерії. Поєднання бактеризації з протруєнням насіння. Вік ґрунтів - значення віку як фактору ґрунтоутворення, поняття абсолютного та відносного віку. Мінеральні сполуки ґрунтів та їх доступність рослинам; форми хімічних сполук, вміст головних макро- і мікроелементів в ґрунтах. Промислова діяльність людини - культурне землеробство, значення правильного землекористування.

Загальні фізичні і фізико-механічні показники ґрунтів. Структура ґрунту та її агрономічне значення. Щільність ґрунту, об'ємна вага, вміст повітря, щільність твердої фази та інші показники фізики ґрунту. Особливості регулювання фізичних властивостей. Значення обробітку ґрунту для регулювання фізичних властивостей ґрунту. Поняття про сівозміни. Значення фізики ґрунту для формування родючості. Основні закони землеробства. Хімічний склад та поглинаюча здатність ґрунту. Поглинаюча здатність ґрунтів та її види: механічна, фізична, фізико-хімічна, хімічна, біологічна. Ємкість катіонного обміну. Ґрунтовий розчин - хімічний склад ґрунтових розчинів; окисно-відновні процеси в ґрунтах. Кислотність, лужність, буферність ґрунтів. Ґрунтові колоїди та їх агрономічне значення. Склад і властивості ґрунтових колоїдів. Будова колоїдної міцели. Ґрунтовий колоїдний (вбирний) комплекс, коагуляція і пептизація. Агрономічне значення ґрунтових колоїдів.

Змістовий модуль 3. Органічна речовина ґрунту

Органічна частина ґрунту. Роль органічної речовини в еволюції ґрунтів. Утворення гумусу, його склад та структура. Властивості гумусу. Вміст гумусу в різних типах ґрунтів. Процеси перетворення органічних решток. Взаємозв'язок між гумусом і мінеральною частиною ґрунту. Агрономічне значення органічної частини ґрунту та його енергетична оцінка. Заходи щодо

підвищення вмісту гумусу. Органічні добрива. Сідерати. Травосіяння. Поживний режим ґрунту та його регулювання. Екологічна функція гуміфікації. Гумусовий стан ґрунтів та оцінка їх родючості. Кругообіг основних хімічних елементів. Кругообіг вуглецю. Кругообіг азоту. Азот у ґрунті та шляхи регулювання азотного режиму.

Змістовий модуль 4. Режими ґрунту (тепловий, водний, світловий, повітряний, поживний) та їх регуляція.

Водний режим та його регулювання. Рідка фаза, ґрунтовий розчин. Форми води в ґрунті та їх доступність рослинам. Водні властивості ґрунту. Водний режим та його вплив на ґрунтоутворення. Стан ґрунтової води, типи водного режиму ґрунтів. Повітряний режим ґрунту та його регулювання. Газоподібна фаза, ґрунтове повітря. Газообмін ґрунтів. Окисно-відновні процеси в ґрунті та їх значення. Мікробіологічний режим ґрунтів та його регулювання. Біологічна активність ґрунтів. Тепловий і світловий режими ґрунтів. Джерела тепла в ґрунті. Теплові властивості ґрунтів: теплопоглинальна здатність, теплоємкість, теплопровідність, зміна тепла в ґрунтовому профілі та часі, значення ґрунтового тепла для живих організмів. Типи температурного режиму. Світловий режим. Регулювання теплового та світлового режимів.

Класифікація та застосування штучних ґрунтів. Антропогенні ґрунти. Ґрунти рекреаційних територій. Тепличні ґрунти. Городні ґрунти. Рекультивовані ґрунти. Різні види торфу. Суміші торфу з піском, перлітом, вермікулітом, мінеральною ватою. Синтетичні ґрунтові субстрати: мінеральна вата, поліакриламідні гелі, спеціальні іонообмінні смоли насичені поживними речовинами. Гідрогелі. Штучні уретанові ґрунти. Декоративні ґрунти. Приготування родючих ґрунтових сумішей. Вимоги основних сільськогосподарських, декоративних і лісових культур до ґрунтових умов.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин	Згідно з розкладом
		д.ф..	
Лекція 1	Предмет та завдання ґрунтознавства. Введення в науку.	2	*Тиждень 1*
Лекція 2	Історія розвитку ґрунтознавства.	2	*Тиждень 2*
Лекція 3	Загальна схема та стадії ґрунтоутворювального процесу.	2	*Тиждень 3*
Лекція 4	Фактори ґрунтоутворення.	2	*Тиждень 4*
Лекція 5	Склад твердої фази ґрунту.	2	*Тиждень 5*
Лекція 6	Мінеральні сполуки ґрунтів та їх доступність рослинам.	2	*Тиждень 6*
Лекція 7	Фізичні властивості ґрунтів.	2	*Тиждень 7*
Лекція 8	Колоїди та хімічні властивості ґрунтів.	2	*Тиждень 8*
Лекція 9	Органічна речовина ґрунту.	2	*Тиждень 9*
Лекція 10	Склад, будова та властивості гумусу.	2	*Тиждень 10*
Лекція 11	Режими ґрунту (тепловий, водний, світловий, повітряний).	2	*Тиждень 11*
Лекція 12	Поживний режим ґрунту та його регуляція.	2	*Тиждень 12*
Лекція 13	Штучні субстрати та декоративні ґрунти.	2	*Тиждень 13*
Лабораторне заняття 1	Взяття зразків ґрунту і підготовка їх до аналізу.	2	*Тиждень 1*
Лабораторне заняття 2	Генетична будова ґрунту.	2	*Тиждень 2*
Лабораторне заняття 3	Визначення структурного складу ґрунту.	2	*Тиждень 3*
Лабораторне заняття 4	Визначення механічного складу ґрунту методом Філатова.	2	*Тиждень 4*
Лабораторне заняття 5	Визначення об'ємної ваги ґрунту	2	*Тиждень 5*

Лабораторне заняття 6	Визначення удільної ваги твердої фази ґрунту.	2	*Тиждень 6*
Лабораторне заняття 7	Гідролітична та обмінна кислотність ґрунту.	2	*Тиждень 7*
Лабораторне заняття 8	Підготовка ґрунту до визначення гумусу та азоту.	2	*Тиждень 8*
Лабораторне заняття 9	Визначення гумусу в ґрунті методом І.В. Тюріна.	2	*Тиждень 9*
Лабораторне заняття 10	Визначення закипання ґрунту та вмісту карбонатів.	2	*Тиждень 10*
Лабораторне заняття 11	Визначення вмісту $C0_3^{2-}$ і HCO_3^- (карбонатної і гідрокарбонатної лужності).	2	*Тиждень 11*
Лабораторне заняття 12	Різновиди штучних ґрунти та їх значення для живлення рослин.	2	*Тиждень 12*
Лабораторне заняття 13	Вивчення різних видів декоративних субстратів для вирощування рослин	2	*Тиждень 13*

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Протокол лабораторного заняття	Перевірка протоколу лабораторних занять	Методичні рекомендації до виконання та оформлення завдань лабораторного заняття розміщено в системі електронного навчання ЗНУ.	Протокол лабораторного заняття оцінюється за 3-ти бальною шкалою: 3 бали – самостійне виконання роботи в лабораторії, вчасне її оформлення; 2 бали – самостійне виконання роботи в лабораторії, невчасне її оформлення, 1 бал – самостійне виконання роботи в лабораторії, часткове оформлення роботи в зошиті, наявність помилок. Протоколи здаються кожні 2 тижні після проходження лабораторного заняття до наступного заняття.	**10×3 = 30**
Самостійна робота здобувача	Перевірка виконаного самостійного завдання	Самостійна робота включає опрацювання основної та додаткової літератури та заповнення поданих таблиць. Завдання розміщено у СЕЗН ЗНУ.	Кожна самостійна робота за 2-ою системою: 2 бали – повне розкриття теми без помилок, 1 бал – неповне розкриття теми або наявність помилок.	**10**
Контрольне тестування	Тести на платформі Moodle.	10 питань за матеріалами лекційного курсу	Тести оцінюються в 1 бал. Тестування проводиться двічі на 5 та 04 тижнях	**2×10 = 20**
Усього поточний контроль	**4**			**60**
Підсумковий контроль				
Залік	Індивідуальне самостійне завдання	Індивідуальне самостійне завдання полягає у створенні презентації Microsoft Power Point про одній із тем даної дисципліни.	Обсяг роботи не менш ніж 10 слайдів. Перелік посилань та ілюстративний матеріал є обов'язковими. Оцінюється за 20-ти бальною шкалою. Обов'язковими вимогами є самостійне виконання роботи, вчасна здача роботи, подано матеріалу без помилок, наявність ілюстративного матеріалу. Оформлені роботи надсилаються на пошту або прикріплюються до завдання в систему Moodle не пізніше ніж за 3 дні до заліку.	**20**
	Підсумкове тестування (теоретична частина)	Тести на платформі Moodle складаються з 20 питань щодо визначення об'єктів чи визначення частини об'єкту.	Тести оцінюються в 0,5 бала	**10**
	Усна доповідь	Відповідь на питання за матеріалами курсу.	2 питання, які оцінюються в 5 балів	**10**
Усього підсумковий контроль	**3**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Основні навчальні ресурси представлено на сторінці курсі у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за покликанням розміщеним у першій секції цього силабусу. Там також розміщення покликання на додаткові ресурси які дають змогу розширити та поглибити свої знання з будови рослинних організмів.

Рекомендована література

Основна:

1. Аріон О.В., Купач Т.Г., Дем'яненко С.О. Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства: навчально-методичний посібник. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. 226 с.
2. Аверченко В. І., Самойленко Н. М. Ґрунтознавство. Харків : Мачулін, 2018. 118 с.
3. Волков В. П., Бондар О. Г., Полякова І. О., Переверзєва А. В. Основи управління якістю сільськогосподарських ґрунтів: стандарти та практики Європейського Союзу: електронний науково-методичний посібник/ Європейський проєкт EUROLAND («Європейські практики в управлінні землями сільськогосподарського призначення»). ЗНУ, 2023. Запоріжжя: видавець ФОП Мокшанов В.В., 2023. 274 с.

Додаткова:

1. Волков В.П., Переверзєва А.В., Полякова І. О. Управління якістю ґрунтів в ЄС та Україні. *Ефективна економіка*. 2020. №9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8175
2. Бондар О.Г., Полякова І. О., Лях В.О. Державна підтримка органічного сільського господарства в Україні за досвідом ЄС. *Науковий погляд: економіка та управління.* 2020. №3 (69). С. 18-23. URL:http://www.scientificview.umsf.in.ua/arkhiv-nomeriv?id=103
3. Волков В.П., Полякова І. О., Лях В.О. Європейський досвід збереження родючості ґрунтів сільськогосподарського призначення. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 3 (26). С. 121-126. URL:http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2020/
4. Дубова О.В., Пересипкіна Т.М., Полякова І.О., Приступа І.В., Ґрунтознавство. (практикум для студентів біологічного факультету галузі 0901 "Сільське господарство" напряму підготовки "Лісове та садово-паркове господарство"). Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 65 с.
5. Кунчик В. І., Іваніна В. В., Нестеров Г. І. Ґрунти України: властивості, генезис, менеджмент родючості. Київ : Кондор, 2010. 414 с.
6. Назаренко І. І., Польчина С. М., Нікорич В. А. Ґрунтознавство. Чернівці, 2004. 400 с.
7. Чорний І. Б. Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства. Київ : Вища школа, 1995. 249 с.
8. Shakesby R.A. Post-wildfire soil erosion in the Mediterranean, Review and future research directions. Earth Sci. Rev. 2011. No. 105. P. 71–100.

9. Acs S., Berentsen P.B.M., Huirne R.B.M. Modelling conventional and organic farming: a literature review. *NJAS: wageningen journal of life sciences.* 2005. 53(1):1-18.
10. Демкова В. В., Скатерна Л. В. Землеробство і ґрунтознавство. Київ : Аграрна освіта, 2008. 179 с.

Інформаційні ресурси

Карта ґрунтів України. URL : [https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy]
Карта родючості ґрунтів України. URL : [https://superagronom.com/karty/rodjuchist-gruntiv-ukrainy]
Наукова бібліотека ЗНУ. URL : [http://library.znu.edu.ua/]
Наукова бібліотека ім. Вернадського. URL : [http://www.nbuv.gov.ua/]

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять курсу (у всіх форматах offline, online) є **обов'язковим** та фіксується у журналах академічних груп. Пропуски можливі тільки **за поважної причини** (лікарняний, заява у деканаті, відрядження, подання деканату для участі у різноманітних заходах поза навчальної діяльності) – ці заняття відпрацьовуються **без втрати балів** за пропущене заняття за умови виконання усіх його вимог та оформлення відповідним чином (протокол лабораторного заняття, конспект лекційного заняття). Відпрацювання лабораторних занять здійснюється за пред'явлення обґрунтування пропуску та домовленості зі старшим лаборантом кафедри у час коли лабораторія та лаборант вільні. Відпрацювання пропущених лекційних занять передбачає пред'явлення викладачу конспекту відповідної лекції. Заняття пропущені **з неповажної причини** також відпрацьовуються за вищезгаданою схемою, але **оцінюються меншою кількістю балів або не оцінюються взагалі.** Якщо здобувач освіти пропускає заняття в online форматі через технічні проблеми (відсутність Інтернет - з'єднання, проблеми доступу до платформ спілкування, неякісний зв'язок) він повинен повідомити про це викладача не пізніше ніж через добу після заняття або попередити заздалегідь про не можливість присутності на занятті. В цьому випадку механізм відпрацювання буде узгоджуватися окремо у кожному випадку зважаючи на обставини.

До заліку допускаються здобувачі освіти які набрали не менш ніж 35 балів поточного контролю.

Політика академічної доброчесності

Кожний здобувач освіти **зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності.** Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору інформаційних джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора або джерело інформації. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з довідковими джерелами з цієї тематики.

До здобувачів освіти, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки **можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи** (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, **до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Ідентичні**

роботи здобувачів освіти одного потоку не оцінюються – жоден зі здобувачів освіти з однаковими роботами не отримає бали за такі завдання та **не буде мати права переробити ці завдання**.

Приступаючи до вивчення курсу здобувач освіти автоматично погоджується з ***Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*** (покликання за яким можна ознайомитись з Кодексом розміщено у додатку до цього силабусу) **та вимогами викладеними вище.**

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Перед початком занять (у будь-якому форматі) **усі учасники навчального процесу** або вимикають або переводять мобільні пристрої у режим авіа польоту або у режим без звуку. За умови проведення заняття в онлайн форматі висувається вимога **відключення мікрофону студентами**. Включення мікрофону відбувається лише за умови **дозволу це зробити від викладача** чи **для відповіді на запитання спрямоване саме цьому здобувачу освіти**. Під час роботи групою викладач пояснює правила спілкування та режим включення/відключення мікрофонів. **За порушення правил поведінки на занятті здобувач освіти може бути видаленим із заняття.**

Використання гаджетів дозволяється лише **якщо цього вимагає навчальний процес** (тестування, перегляд відео чи прослуховування аудіо матеріалів, використання навчальної літератури, посібників, довідників у електронному вигляді тощо) та **з дозволу викладача**. У випадку несанкціонованого використання будь-яких гаджетів здобувач освіти може бути видаленим з аудиторії чи онлайн заняття без права відпрацювання цього заняття та з втратою балів за нього.

Використання гаджетів на контрольних заходах заборонено за винятком використання їх для проходження тестування в системі Moodle (при цьому на гаджеті відкрита тільки вкладка цієї системи).

Комунікація

Комунікація **викладача зі здобувачами освіти** відбувається у кількох форматах в залежності від форми здобування вищої освіти (денна або заочна), а також в залежності від типу навчання кожного навчального року (*offline, blended, online*). В форматі Face-to-Face викладача можна знайти в аудиторіях 202, 203, 302а III навчального корпусу згідно регламенту роботи який затверджується кожного семестру та доступний на стенді кафедри генетики та рослинних ресурсів. Спілкування з використанням різноманітних мобільних каналів зв'язку (телефон, СМС, ММС повідомлення Viber) – викладач відповідає за можливості (під час занять, в обідню перерву та після закінчення робочого часу повідомлення та дзвінки не приймаються), всі повідомлення отримані за цими каналами зв'язку у неробочий час будуть опрацьовані наступного дня (за винятком неділі). На електронні листи та звернення відповідь протягом максимум 3 днів. Комунікація в соцмережах відбувається також у робочий час. Можливі виключення за потреби (перескладання контрольних заходів чи заліку, сесія здобувачів вищої освіти заочної форми тощо), але по неділях та у святкові та неробочі дні відповідь викладача може бути отримана у перший робочий день по закінченню свят чи вихідних. Консультації за допомогою платформи Zoom проводяться за необхідністю та попередньою домовленістю через електронну пошту викладача.

Викладач очікує взаємоповаги при спілкування зі здобувачами освіти (надсилання повідомлень, враховуючи на електронну пошту протягом часу з 8-00 до 17-00). Якщо ви не отримали відповідь на ваші запити протягом 3 днів слід або звернутися до викладача у режимі offline (в університеті) або повторити запит, тому що іноді виникають технічні помилки.

До здобувачів освіти висувається прохання **після закінчення курсу залишити відгук** у системі Moodle та **бути активними на форумах** і при виникненні питань звертатись також до форумів дисципліни у цій системі. **Створювати нові обговорення** питань що виникають під час вивчення дисципліни на форумах самостійно за необхідністю. **Змінити у своєму профілі в**

системі Moodle адресу електронної пошти з встановленої за замовчуванням автоматично на діючу адресу електронної пошти яка постійно перевіряється. Це додаткова можливість вчасно отримувати новини дисципліни та канал зв'язку для викладача (викладач буде мати змогу написати вам листа якщо виникають якісь питання чи проблемні ситуації). **До здобувачів освіти висувається вимога періодично заходити в систему Moodle та відстежувати новини і вчасно виконувати завдання**.

Будь-які **конфліктні ситуації** що виникають під час навчального процесу мають бути **урегульовані** згідно діючих законодавчих актів та Положень ЗНУ (див. Додаток до цього силабусу), а також за допомогою завідувача кафедрою, деканату, студентського самоврядування та адміністрації ЗНУ (за потреби).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: https://tinyurl.com/yckze4jd.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://tinyurl.com/y9tve4lk.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9pkmmp5. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: https://tinyurl.com/ycds57la.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://tinyurl.com/57wha734. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/yd6bq6p9; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://tinyurl.com/y9r5dpwh.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-76

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається

черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://tinyurl.com/ydhcsagx.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): https://moodle.znu.edu.ua
Якщо забули пароль/логін, спрямуйте листа з темою «Забув пароль/логін» на адресу: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): http://sites.znu.edu.ua/confucius